

בשלח, טו בשבט (156)

תשועתה לה', והרבה דרכים למקום. וכבר אמרו רבותינו ז"ל: כי לא נקרע הים אלא עד שהאמינו בה' ומסרו נפשם על קדושת שם שמים, וזרקו את עצמם לים, עד שזעקו: הושיעני אלוקים כו באו מים עד נפש, ואז אמר לו הקב"ה למשה: ידידי טובעים ביים ואתה מאריך בתפילה? אמר הקב"ה: כדאי היא האמונה שהאמינו בי בני ישראל כדי שאקרע להם את הים. וזהו קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, שצריכים אמונה חזקה, כי לא יהיה צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם, וככתוב: **"ויענך וירעיבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת, למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם"**

רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "משוש תבל"

זה קלי (טו.ב)

אמרו חז"ל, כעת זה קלי, ולעתיד יואמרו הנה אלוקנו זה, הכוונה: כעת היה לכל אדם השגה מיוחדת, וכל אחד אומר זה קלי, לפי השגתו, אבל לעתיד יקוים, ומלאה הארץ דעה את ה', ותהיה השגה לכל אחד שוה, לכן יאמרו אלוקנו.

ספר "לקוטי בתר לקוטי" בשם הכתב סופר

וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מֶן הוּא פִּי לֹא יִדְעוּ

מה (טו. טו)

מה פשר אמירתם של ישראל: **"מֶן הוּא"**? יש לומר: יש אומרים שאותיות מ"נ, הם אותיות החוטם, והיינו, כשיאטום האדם החוטם, אינו יכול להגות ולבטא אותיות מ"ם ונו"ן בשפה ברורה. והנה המן היה בו ריח של כל המאכלים שבעולם, אבל בעיניהם לא ראו כי אם זה המן, כמו שאמרו (במדבר יא. ו): **"בלתי אל המן עינינו"**. ולכן קראוהו מן, לומר כי כשם ששתי אותיות אלו אין הברתן ניכרת אלא על יד החוטם, כמו כן המן היה בו אמנם ריח של כל המאכלים, אך בסגירת החוטם התבטלה שלימותו אמנם הוא עצמו שם מוכיח שבמן לא היה רק ריח המאכלים, כי אם גם טעמים.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

וַיָּבֹא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפְיָדִים (יז. ח)

ידוע שבמלחמה צריך כל צד לידע איזה נמצא מקור כוחו של הצד שכנגדו, אולי יוכל להחליש שם. וגם אנו צריכים לידע במה כוחו של עמלק, ובאיזה אופן ניתן להחליש. ודבר זה גילתה לנו התורה, בכתוב **"וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפְיָדִים"** ודרשו חז"ל שנרמז לנו בזה, מפני מה היה כח בעמלק להלחם עם ישראל, שרפו ידיהם מדברי תורה. למדנו מזה, כי סיבת כוחו ועיזונו של

וַיְהִי בַשְּׁלַח פְּרָעָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דְּרָף אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים פִּי קָרוֹב הוּא (יג. יז)

וברש"י: ונוח לשוב באותו הדרך למצרים. יש להבין האיך יעלה על דעתם וירצו לחזור אחרי שראו את יד ה' הגדולה וכל הנסים שעשה להם הקב"ה ביציאת מצרים, מה גם שהם עצמם גם כן היו עומדים ומצפים לצאת משם, עוד יש להבין הלשון: ונוח לשוב, היה לו לומר: ונוח לחזור. והנה, ביציאתם ממצרים זכו בני ישראל לשוב בתשובה (שמו"ר כא. ה) אחר שהיו שקועים במ"ט שערי טומאה, ולכן היה חשש שירצו לחזור מצרימה, כדי שתהא תשובתם 'באותו מקום' שחטאו. שזו אחד מאופני התשובה (יומא פ:): לפיכך: **"ויסב אלוקים את העם וכו'"**. וזהו שדקדק רש"י בלשונו וכתב: "ונוח לשוב", היינו שבמצרים תהיה התשובה יותר בשלמות, ולכן ירצו לחזור, ולפיכך: **וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דְּרָף אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים.**

ספר "עלים לתרופה" בשם מרן מהר"ש מבעלזא

חשיבות כל רגע בעבודת האמונה

דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבְּנוּ... וְיָדְעוּ מִצְרַיִם פִּי אֲנִי ה' (יד. ב-ד)

ידעו מצרים, הנשארים גם הטובעים לפני מותם. (אבן עזרא)

הדברים אמורים להבהיל כל רעיון! הקב"ה משנה את הטבע וקורע את הים ומה התכלית? שידעו המצריים, שניות אחדות לפני מותם שיש אלוקים שופט בארץ! אם בשביל המצריים הרשעים שוה היה להקב"ה לשנות את הטבע שיגיעו רגע אחד להכרה באמונה, אם כן יהודי מישראל שמשדל לעשות חובתו בעולמו, כמה יקר עבורו כל רגע בחיים, בו יוכל להגיע להכרה יותר גבוהה באמונה, ואם בשביל גויים רשעים היה שוה להקב"ה לשנות סדרי הטבע, כמה חביב לפניו יתברך שיהודי מאמין מתבונן באמונה ומגיע להכרה יותר ברורה באמונה והשגחה. המתבונן בידיעה זו יתמלא עידוד וחיוזוק בהתבוננות באמונה בכל רגע מימי חייו.

ספר "לתתך עליון"

קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף

וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם (יד. כא)

כבר פירשו המפרשים דברי חז"ל: קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, שכמו ששם לא היה דרך להנצל, כי מכאן ים ומכאן מצריים, ולא עלה על שכל אנוש שפתאום יבקעו המים בדרך נס, ואכן בקע ים ויעבירם, והתשועה היתה למעלה מן השכל והטבע. כמו כן בפרנסה שהאדם חושב שכל השערים ננעלו, אמנם

לראות בישועה את כבוד ה', כי זאת היא תכלית הבריאה: "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" (ישעיהו מג)

ומתוך האור

הלכה: טו' בשבט: סדר המעלות בברכות

המוציא, בורא מיני מזונות, ושל חטיין קודמין לשעורין, בורא פרי הגפן, זית, תמרים, ענבים, תאנה, רמון, בורא פרי העץ, פורא פרי האדמה, שהכל, ואם יש לפניו שני מיני פירות שאינם מין שבעה או שני מיני פרי האדמה חביב קודם, ונקרא חביב אותו שחביב עליו רוב פעמים, ואם שניהם חביבים ברוב פעמים אז יש לילך בתר דחביב ליה השתא. וברכת אכילה ושתייה קודמת לברכת הריח. **כף החיים או"ח סימן ריא ס"ו אות כח (חלק ג)**

פתגם: לב סגור הוא כמו מזוודה, גם של יהלומים יראה כשל נפץ, לך תדע מה הוא טומן בחובו. ספר "שמחלה"

חקירה: ברכה שאינה צריכה

עדיף להיכנס לספק ברכה שאינה צריכה כדי להימנע מספק אינו מברך כשמחוייב, משום שהאיסור לא לברך כשצריך חמור יותר מאיסור ברכה שאינה צריכה (דחוויה), או שבזה אינה ברכה שאינה צריכה כלל, שהרי יש לו צורך בה, שמברך בשביל להוציא עצמו מספק (הותרה). (וזאת הברכה בירור הלכה כט ד"ה החקירה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לשם יחוד: אדם קל ראש, שנתפס בעבירות שונות, לרבות באיסור יחוד, חיבר ספר על השאלה, אם לומר "לשם יחוד" אם לא. שיגר את כתב היד אל הגאון רבי שלמה קלוגר, כדי לקבל ממנו הסכמה, להדפיס את הספר. החזיר לו רבי שלמה את החיבור בצירוף הערה: אין כל צורך שהחיבור הזה יהא נדפס, כי המחבר עצמו כבר נתפס... ושנית המחבר מנסה להוכיח, כי לפי תורת הנסתר אין מקום לומר, 'לשם יחוד', ואני שמעתי שהמחבר היה נסתר לשם יחוד. **ספר "חד וחלק" חלק ד'**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר.

עמלק, הוא ברפיונו בלימוד התורה. ואם כן כל מה שמתגבר אצלנו הרפיון בדברי תורה, מתגבר כוחו של עמלק, ולהיפוך, אם נתחזק בלימוד התורה יחלש כחו של עמלק. ואם כן עלינו להתאמץ בכל עוז להפיץ לימוד התורה, ללמוד לעצמנו ולגדל בנינו לתלמוד תורה ולהחזיק בידי אחרים הלומדים, וזהו חיצו מוות לעמלק. וכל אדם מישראל הלומד תורה או מחזיקה, מחליש במידה ידועה כחו של עמלק, ויש לו איזה חלק במצות מחיית עמלק.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות" בשם רב אלחנן וסרמן "קובץ מאמרים"

טו' בשבט:

סגולת יום חמישה עשר בשבט

פרשה בשלח נקראת בכל שנה סמוך לטו' בשבט, ביום זה הוא ראש השנה לאילנות. הרב צדקא זצ"ל אמר פעם בשיחה בישיבת 'פורת יוסף': מסופר בגמרא (סוכה מח:), על כהן צדוקי אחד שבחג הסוכות, במקום לנסך את המים על גבי המזבח, הוא ניסך על גבי רגליו, זאת משום שהצדוקים לא האמינו במצות ניסוך המים שנלמדת מדברי חז"ל. כאשר ראה זאת העם שבעזרה, רגמוהו כולם באתרוגיהם. שואל הרב צדקא, מדוע רגמוהו באתרוגים ולא באבנים? ומסביר לפי המדרש הידוע שארבעת המינים מסמלים את עם ישראל.

לולב, יש בו טעם ואין בו ריח, אלו יהודים שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים. **הדס,** יש בו ריח ואין בו טעם, אלו יהודים שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה. **ערבה,** אין בה טעם ואין בה ריח, אלו עמי ארצות שאין בהן לא תורה ולא מעשים טובים. **והאתרוג,** יש בו טעם ויש בו ריח, אלו תלמידי חכמים שיש בהם גם תורה וגם מעשים טובים. לפי זה יש לומר שאת אותם יהודים הרוצים ללכת בדרך רחוקה, יש לרגום באתרוגים ולא להשתמש באבנים, יש לשלוח את בנינו לישיבות ועל ידי שיהיו הרבה תלמידי חכמים, בזה נרגום הרע. חמישה עשר בשבט הוא יום מסוגל להתפלל על האתרוגים, זה הזמן להתפלל על הילדים שיהיו תלמידי חכמים. זה הזמן לבקש מהקב"ה שנזכה לראות נחת יהודית אמיתית.

בדורנו, שהניסיונות בו גדולים, ואנו עומדים בפני קשיים חינוכיים שלא היו מעולם, יש נפילות רבות. אם חלילה יש קושי, יש נפילה, צריך לדעת כלל גדול. כתוב בפסוק: **"עָרַב וַיְדַעְתֶּם פִּי ה' הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. וּבִקְרָ וַרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה'"** (טו. ו-ז). כשיש ליהודי ערב, כשיש חושך וקושי. צריך לדעת שכשם שה' הוציאנו ממצרים מבית עבדים, ודאי יכול להוציאנו מצרותינו. אולם כשיהיה מצב של בוקר, כשתגיע הישועה, כל נשכח שה' הוא זה שהושיענו. **"וּבִקְרָ וַרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה'"**, נזכור לראות גם בהצלה את כבוד ה'. אנחנו בנים של הקב"ה, יצאנו ממצרים, ובכל פעם פונים להקב"ה שיוציא אותנו מצרותינו, אבל כשמגיע הבוקר עלינו

